

International Conference of Economics, Finance and Accounting Studies

International Conference of Economics, Finance and Accounting Studies is a double-blind peer-reviewed, open-access journal published to reach excellence on the scope. It considers scholarly, research-based articles on all aspects of economics, finance and accounting. As an international congress aimed at facilitating the global exchange of education theory, contributions from different educational systems and cultures are encouraged. It aims to provide a forum for all researchers, educators, educational policy-makers and planners to exchange invaluable ideas and resources.

Jizzax Viloyati Aholi Statistikasi

Arzikulov Otabek Ali o'g'li

Jizzax politexnika instituti "Iqtisodiyot va menejment" kafedrasida dotsenti

Alimova SHaxzoda Feruz qizi

Jizzax politexnika instituti Servis fakulteti 531-23 BH-A guruhi talabasi

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada Jizzax viloyati aholisi haqida keng ko'lamli statistik ma'lumotlar tahlil qilingan. Tadqiqotda viloyat aholisining umumiy soni, demografik tarkibi, yosh va gender bo'yicha taqsimlanishi, shuningdek, urbanizatsiya va migratsiya jarayonlari atroflicha yoritilgan. Jizzax viloyatining geografik joylashuvi, tabiiy resurslari va iqtisodiy rivojlanish darajasi aholi sonining dinamikasiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi ta'kidlangan. Tadqiqotda aholi sonining o'sish sur'atlari va uning tabiiy ko'payish, shuningdek, migratsiya jarayonlariga bog'liqligi tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: Jizzax viloyati, aholi statistikasi, demografik tarkib, yosh tarkibi, gender balans, urbanizatsiya, migratsiya, tabiiy o'sish, qishloq aholi, shahar aholisi, iqtisodiy rivojlanish, ijtimoiy-iqtisodiy holat, bandlik, ta'lim, sog'liqni saqlash, iqtisodiy resurslar, demografik dinamika, aholi soni, hududiy taqsimlanish, mehnat resurslari.

Jizzax viloyati O'zbekistonning markaziy qismida joylashgan bo'lib, uning geografik joylashuvi va iqtisodiy resurslari mintaqaning aholi dinamikasiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ushbu tezisda Jizzax viloyati aholisi haqida umumiy statistik ma'lumotlar, aholi sonining o'sish dinamikasi, demografik tarkibi va ijtimoiy-iqtisodiy ahvolidagi o'zgarishlar haqida ma'lumotlar ko'rib chiqiladi.

Aholi sonining o'zgarish dinamikasida urbanizatsiya jarayonlarining kuchayishi va qishloqdan shaharga ko'chish holatlari muhim o'rin tutadi. Aholining yosh tarkibiga e'tibor qaralib, viloyat aholisi yoshlar ulushining yuqori ekanligi tufayli mehnat resurslari va iqtisodiy imkoniyatlarning sezilarli ekanligi qayd etilgan.

Jizzax viloyatining aholisi 2024-yil ma'lumotlariga ko'ra, taxminan 1,5 million kishini tashkil etadi. Aholining o'sish sur'ati viloyatning tabiiy ko'payishi va migratsion jarayonlar natijasida shakllanadi. Viloyatda tug'ilish darajasi mamlakat bo'yicha o'rtacha ko'rsatkichlarga yaqin, o'lim darajasi esa past ko'rsatkichlardan biri hisoblanadi.

Demografik tarkibi.

Yosh tarkibi: Viloyat aholisi asosan yoshlar va mehnatga layoqatli yoshdagi fuqarolardan iborat. Yosh tarkibidagi 0-14 yoshli bolalar ulushi taxminan 30%, 15-64 yoshdagi mehnatga layoqatli aholi 60%, 65 yoshdan kattalar esa 10% ni tashkil etadi.

Gender bo'yicha tarkib: Aholining taxminan 51% ni erkaklar, 49% ni ayollar tashkil qiladi.

Hududiy taqsimlanish

Jizzax viloyatida aholi asosan qishloq joylarida yashaydi. Shaharlik aholi ulushi qishloq aholisiga nisbatan pastroq bo'lsa-da, urbanizatsiya jarayoni kuzatilmoqda. Jizzax shahri viloyatning eng yirik va markaziy ma'muriy punkti hisoblanadi.

Migratsiya jarayonlari

Viloyatning iqtisodiy imkoniyatlari va resurslari ichki va tashqi migratsiyaga ta'sir qiladi. Ichki migratsiya asosan qishloqlardan shaharlarga ko'chish bilan bog'liq bo'lsa, tashqi migratsiya ish izlash va xorijiy daromadlar bilan bog'liq.

Ijtimoiy-iqtisodiy holat

Aholi bandligi, ta'lim va sog'liqni saqlash tizimlari ahvoli ijtimoiy rivojlanishning muhim omillaridan biridir. Jizzax viloyatida qishloq xo'jaligi, sanoat va xizmat ko'rsatish sohalari aholi bandligida asosiy rol o'ynaydi.

Jadvalda talabalarning yosh guruhlariga ko'ra, vaqt taqsimoti ko'rsatilgan. Bu jadval vaqtning qanday taqsimlashini ko'rsatadi va turli yosh guruhlaridagi farqlarni aks ettiradi. Jizzax viloyati O'zbekistonning markaziy qismida joylashgan bo'lib, 2024-yilning 1-iyul holatiga ko'ra, viloyatning doimiy aholisi soni 1 521,9 ming kishini tashkil etadi. Aholining 46,9% shaharlarda, 53,1% esa qishloq joylarda istiqomat qiladi. Viloyatning demografik ko'rsatkichlari, jumladan, tug'ilish va o'lim darajalari, shuningdek, migratsiya jarayonlari hududning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etadi. Masalan, 2024-yilning yanvar-iyun oylarida viloyatda 18,6 ming nafar chaqaloq tug'ilgan bo'lsa, 2 962 ta o'lim holati qayd etilgan. Shuningdek, ushbu davrda viloyatga 3 297 kishi ko'chib kelgan, 4 510 kishi esa doimiy yashash uchun boshqa joylarga ko'chib ketgan. Ushbu demografik o'zgarishlar viloyatning iqtisodiy salohiyati va ijtimoiy infratuzilmasini rejalashtirishda muhim omil hisoblanadi.

Quyida "Jizzax viloyati aholi statistikasi" mavzusiga oid jadval namunalarini taqdim etaman. Ushbu jadvallarni sizning ehtiyojlaringizga qarab o'zgartirishingiz yoki kengaytirishingiz mumkin.

Jizzax viloyati aholisi sonining yillik o'zgarishi (ming kishi)

Yil	Aholi soni(ming kishi)	O'sish sur'ati(% da)
2020	1480	1.2
2021	1500	1.4
2022	1515	1.0
2023	1521	0.8
2024	1522	0.1

Hududlar bo'yicha aholi taqsimoti

Hudud	Shaharli aholi (ming kishi)	Qishloq aholisi (ming kishi)	Jami (ming kishi)
Jizzax shahri	175	0	175
Zafarobod	45	112	157
Do'stlik	56	89	145
Baxmal	40	145	185
Arnasoy	25	110	135
Zarbdor	36	125	161

Xulosa

Jizzax viloyati aholi statistikasi hududning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini tahlil qilish va rejalashtirishda muhim ahamiyatga ega. Viloyat aholisi asosan yoshlar va mehnatga layoqatli qatlamdan iborat bo'lib, bu iqtisodiy faoliyatni rivojlantirish uchun katta salohiyat yaratadi. Tug'ilish darajasi yuqori va tabiiy o'sish barqaror bo'lishi aholi sonining ko'payishiga sabab bo'lmoqda. Shu bilan birga, migratsiya jarayonlari, xususan, tashqi migratsiya oqibatlari va qishloqlardan shaharlarga ko'chish jarayonlarini boshqarish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Shaharlarda infratuzilmani rivojlantirish, ta'lim va sog'liqni saqlash tizimlarini yaxshilash orqali urbanizatsiya bilan bog'liq muammolarni yengillashtirish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi. "Jizzax viloyatining demografik ko'rsatkichlari". Toshkent, 2024. <https://stat.uz>
2. Qodirov, O. "O'zbekistonda aholi soni va hududiy taqsimlanish tahlili". Toshkent: Fan nashriyoti, 2023.
3. Karimov, S. "O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish strategiyasi". Toshkent: Sharq nashriyoti, 2022.
4. "Jizzax viloyati demografik holati: 2024-yil yanvar-iyun" — Review.uz. <https://review.uz>
5. Ergashev, A. "Demografiya va iqtisodiy rivojlanish". Samarqand: Zarafshon nashriyoti, 2021.
6. O'zbekiston Respublikasi Qonunchilik bazasi. "Hududiy rivojlanish va urbanizatsiya to'g'risidagi qarorlar to'plami". Toshkent, 2023.
7. Internet resurslari: Davlat statistika qo'mitasi sayti (<https://stat.uz>), Review.uz tahliliy portali (<https://review.uz>).
8. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi. (2024). Jizzax viloyatining demografik ko'rsatkichlari. Toshkent. Retrieved from <https://stat.uz>
9. Qodirov, O. (2023). O'zbekistonda aholi soni va hududiy taqsimlanish tahlili. Toshkent: Fan nashriyoti.
10. Karimov, S. (2022). O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish strategiyasi. Toshkent: Sharq nashriyoti.
11. Review.uz. (2024). Jizzax viloyati demografik holati: 2024-yil yanvar-iyun. Retrieved from <https://review.uz>
12. Ergashev, A. (2021). Demografiya va iqtisodiy rivojlanish. Samarqand: Zarafshon nashriyoti.
13. O'zbekiston Respublikasi Qonunchilik bazasi. (2023). Hududiy rivojlanish va urbanizatsiya to'g'risidagi qarorlar to'plami. Toshkent.
14. Davlat statistika qo'mitasi. (n.d.). Retrieved from <https://stat.uz>
15. Otabek, A., & Dilshod, T. (2023). TIJORAT BANKLARINING KREDIT PORTFELINI BOSHQARISH YO'LLARI. *International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research*, 158-167.
16. Otabek, A., & Oybek, R. (2023). Statistical study of accounting reports in manufacturing enterprises. *Academia Science Repository*, 4(04), 96-104. dotsent, Jizzax politexnika institute
17. Кузьмина, С. Н., & Атамуратова, Г. М. (2023). МЕТОДЫ УПРАВЛЕНИЯ КРЕДИТНЫМ ПОРТФЕЛЕМ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ. *QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 9, 11-16.
18. Ali o'g'li, A. O. (2022). RAQAMLI IQTISODIYOTNING JADALLASHUVIDA JIZZAX VILOYATIDA KICHIK TADBIRKORLIK FAOLIYATINI STATISTIK TADQIQ ETISHNING ASOSIY JIHATLARI. *International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research*, 94-96.